

LHV Pensionifond S

Majandusaasta aruanne 2018

LHV Pensionifond S**Majandusaasta aruanne****01.01.2018 – 31.12.2018**

Fondi nimi	LHV Pensionifond S
Fondi liik	Lepinguline fond
Fondijuht	Andres Viisemann Romet Enok (alates 01.02.2018)
Põhitegevusala	Kohustusliku pensionifondi varade investeerimine, EMTAK 65301
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, Tallinn 10145
Telefon	(372) 6 800 400
Faks	(372) 6 800 402
Fondivalitseja	AS LHV Varahaldus
Fondivalitseja äriregistri number	10572453
Fondivalitseja juhatus	Mihkel Oja Joel Kukemelk
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers

Majandusaasta aruanne sisaldab fondi tegevusaruannet, raamatupidamise aruannet ja selle lisasid, investeringute aruandeid, tehingu- ja vahendustasude aruannet ning sõltumatu vandeaudiitori aruannet.

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	4
Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Pensionifond S 2018. a majandusaasta aruandele	6
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	7
Bilanss	7
Tulude ja kulude aruanne	8
Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne	9
Rahavoogude aruanne	10
Raamatupidamise aruande lisad	11
Lisa 1 Üldine informatsioon	11
Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	11
Lisa 3 Finantsriskide juhtimine	21
Lisa 4 Kapitali juhtimine	27
Lisa 5 Finantsvarade ja –kohustuste õiglase väärtus	28
Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne	28
Lisa 7 Viitlaekumised	29
Lisa 8 Seotud osapooled	29
Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused	29
TEHINGU- JA VAHENDUSTASUDE ARUANNE	30
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2018	31
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2017	34
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	37

TEGEVUSARUANNE

LHV Pensionifond S on kohustusliku kogumispensioni võimaldamiseks loodud lepinguline investeerimisfond. Fondi investeerimispoliitika põhiprintsiip on osakuomanike sissemaksete väärtuse pikaajaline stabiilne kasvatamine. Fondivalitseja rakendab fondi vara investeerimisel aktiivset investeerimisstrateegiat, otsustades fondi vara täpse jagunemise erinevate varaklasside ja investeerimisobjektide vahel igapäevase juhtimise käigus. Sõltuvalt turuolukorrast võib fondi vara jaotus erinevate varaklasside ja instrumentide vahel erineda oluliselt. Fondi deponooriumis avatud arvelduskontol oleva raha osakaalu fondi vara turuväärtusest hoitakse tavaliselt tasemel, mis on vajalik fondi tegevusega seotud jooksvate kulude katmiseks ning vajaliku likviidsuse tagamiseks. Fond ei investeerinud aktsiaturgudele. Oluline osa fondi varast investeeritakse võlakirjadesse, mille emitendiks on erasektori äriühingud.

2. mail 2017 muutusid olulisel määral fondi tingimused, sh investeerimispiirangud ja fondi arvelt kantavad tasud. Samuti muutus fondi depoopank. 2. jaanuaril 2018 muutusid fondi tingimused ja prospekt uuesti. Viimase muudatusega viidi dokumentatsioon vastavusse uue investeerimisfondide seadusega. Muutusid ka fondi arvelt kantavad tasud.

LHV Pensionifond S ühines 3. mail 2017 LHV Pensionifondiga Intress (kuni 31.08.2016 nimetusega Kohustuslik Pensionifond Danske Pension Intress). Ühinemise tulemusel jäi alles LHV Pensionifond S ja LHV Pensionifond Intress lõpetas oma tegevuse, kõik tema varad ja kohustused läksid ilma likvideerimismenetluseta üle LHV Pensionifondile S. Ühinemiseks andis Eesti Finantsinspeksioon loa 12. detsembril 2016. Ühinemine toimus osakute väärtuse alusel, mis arvutati 2. mail 2017 sellele eelneva pangapäeva, s.o 28. aprilli 2017, kohta. Ühinemise heakskiitmine ning ühinemise kompensatsioonina osakute vastuvõtmine ei nõudnud osakuomanike poolset tegutsemist.

AS LHV Varahaldus ostis 2016. aastal Danske Bank A/S-ilt fondivalitseja Danske Capital AS, mis ühendati samal aastal LHV Varahaldusega. Fondivalitsejate ühinemise tulemusena suurenes LHV valitsetavate pensionifondide arv 6lt 11ni, sealhulgas kohustuslike pensionifondide arv 5lt 8ni. Seejuures oli ühinemise tulemusena LHV valitsetavateks fondideks saanud kohustuslike pensionifondide aktsiatesse investeerimise osakaal kõigi 3 lisandunud pensionifondi puhul sama, mis vähemalt ühel LHV poolt juba fondivalitsejate ühinemise eelselt valitsetaval fondil. LHV Pensionifondi Intress ja LHV Pensionifondi S puhul oli aktsiate osakaal võrdne (aktsiatesse ei võinud investeerida) ning nende investeerimispoliitikates ei olnud ka muid piisavalt olulisi erinevusi. Sellest tulenevalt oli mõistlik nimetatud fondid ühendada.

2. mail 2019. a jõustuvad prospekti muudatused, mis lubavad fondi vara edaspidi senisest suuremas ulatuses investeerida ühe emitendi emitentide väärtpaberitesse (5% asemel 10%), ühte investeerimisfondi (10% asemel 20%) ning ühe krediitiasutuse hoiustesse (10% asemel 20%). Lisaks ei ole enam nõutud, et väärtpaberid oleks vabalt võõrandatavad. Muudatused on prospekti tehtud peamiselt tulenevalt vastavate piirangute leevenemisest investeerimisfondide seaduses. Fondivalitseja ei loe ühtki muudatust eraldiseisvalt oluliseks, ent on hinnanud, et muudatuste hulka arvesse võttes võib nad koondarvestuses oluliseks lugeda.

1. veebruarist 2018 on fondil kaks fondijuhti. Andres Viisemanni kõrval juhib fondi ka Romet Enok.

Võlakirjaturgude ülevaade

Igati oodatult näitasid võlakirjaturgud selgelt ebakindlust nii Euroopas kui Ühendriikides. Kui USAs jätkas keskpang intresside tõstmist kogu aasta vältel, siis Euroopas oli põhjuseks siinse keskpanga tugimeetme lõpptähtaja lähemale jõudmine. Sellele lisaks on ligemale kümnendi kestnud keskpankade tavapärasest oluliselt suurem tugi aidanud finantsturgudel raha laenata oluliselt suuremal hulgal keskmise või isegi alla selle krediitkvaliteediga ettevõtetel. Nende projektide võimekus edaspidi ka võetud kohustusi teeninda on paljude investorite silmis muutunud küsitavaks. Sellest tulenevalt jäidki möödunud aastal plusspoolele ainult valitsuse võlakirjad, samal ajal kui nii kõrge kui madalama krediitkvaliteediga ettevõtete võlakirjaturgud olid selgelt miinuspoolel.

Madalatest globaalsetest võlakirjatootlustest tulenevalt oleme suurema fookuse võtnud nii kohalikul turul kui ka Balti regioonist investeringute leidmisele. 2018. aasta oli Baltikumi riigiettevõtetele aktiivne raha kaasamise aasta

võlakirjainvestoritelt. Nii osalesime aasta esimeses pooles Läti arengupanga Altumi kui ka Eesti võrguettevõtte Eleringi võlakirjade emissioonidel. Suve keskel emiteeris Leedu Energia €300 mln mahus võlakirju keskkonnasäästlike projektide arendamiseks. Nimetatud emissioonid on atraktiivsed nii meie fondide kui ka Lääne-Euroopa investorite jaoks tulenevalt turu keskmisest kõrgematest tootlustest. Muhult üks suurimaid tehinguid 2018. aastal oli Luminor panga sisenedes rahvusvahelistele võlakirjaturgudele. Fond oli juba 2017. aasta lõpul sõlminud pangaga võlakirjalepingu andes pangale õiguse nimetatud võlakirjad ennetähtaegselt lunastada. 2018. aasta sügisel otsustas Luminor seda õigust kasutada ja kutsus oma võlakirjad ennetähtaegselt tagasi. Samal ajal emiteeris pank kolme aastaseid võlakirju Euroopasse. Kuivõrd emissioon langes ajaliselt täpselt kokku Danske Eesti üksuse tegevuse ümber lahvatanud tähelepanuga, siis pidi pank maksma selgelt kõrgemat intressi, et investoreid tehingust huvituma panna. Selles olukorras märkisime võlakirju tervelt €47 mln eest tehes neist ühe suurima fondi investeringu.

Keskpankade rahapoliitika ebakindlusest tulenevalt oleme vahetanud pikemaid võlakirjapositsiooni lühemate vastu. Seetõttu vähendasime nii Läti, Leedu kui ka Slovakkia valitsuse võlakirjade positsiooni, mis on varasematel aastatel kasu lõiganud just Euroopa Keskpanga lõdvast rahapoliitikast. Märkimist väärib Slovakkia viie aastase võlakirja positsiooni vähendamine, mis on toonud fondile 3,375% intressitootlust aastas ning 13,8% hinnavõitu. Nimetatud investeringute asemele oleme fondi soetanud lühemaid kõrge krediitireitinguga nii suurkorporatsioonide kui ka valitsuse lühemaid võlakirju.

Küllaltki rasketest oludest hoolimata suutsime möödunud aastal kasumit teenida nii valitsuste võlakirjade, rahvusvaheliste ettevõtete kui kohalike võlakirjade portfelligelt. Sügisel ja talve hakul kohati isegi päris järsult langenud rahvusvahelised turud võivad edaspidi pakkuda atraktiivseid investeerimisvõimalusi. Nagu varasemalt mainitud, oleme pensionifondis investeringute realiseerimisest saadud vahendid paigutanud lühemaajalistesse ja kõrgema kvaliteediga likviidsetesse investeringutesse. Oleme seega valmis kasutama võimalusi, mida turud pakuvad. Selle kõrval jätkame sama hooga tööd kohalike emitentidega, lootes sellelt suunalt jätkuvalt täiendust portfelli. Investeerimisvõimaluste kaalumise erinevatelt suundadelt paralleelselt loob eelduse parima võimaliku tootluse saavutamiseks.

Konservatiivsete fondide võrdlus *	NAV 31.12.2017	NAV 31.12.2018	Osaku puhasväärtuse kasv
LHV Pensionifond XS	1.18708	1.19262	+0.47%
LHV Pensionifond S	1.27616	1.27705	+0.07%
Luminor C Pensionifond	0.88734	0.87672	-1.20%
SEB Konservatiivne Pensionifond	0.91130	0.90014	-1.22%
Swedbank Pensionifond K1	0.83979	0.82869	-1.32%

* Võrdlevad puhasväärtused on kajastatud veebilehe www.pensionikeskus.ee (Pensionikeskus) andmete alusel. Kuivõrd 31.12.2017 oli pühapäev, kuvab Pensionikeskus selle päeva asemel 29.12.2017 puhasväärtust. Käesolevas aruandes toodud NAV erinevus esialgsest avaldatud NAV-st on peamiselt seotud aruande koostamise ajaks saadud täiendava informatsiooni arvesse võtmisega investeringute hindamisel (vt ka Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused).

Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Pensionifond S 2018. a majandusaasta aruandele

Fondivalitseja AS LHV Varahaldus juhatus on koostanud LHV Pensionifond S 2018. a majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest, investeringute aruandest, tehingu- ja vahendustasude aruandest ning sõltumatu vandeaudiitori aruandest.

Mihkel Oja
Juhatuseliige

Joel Kukemelk
Juhatuseliige

Tallinn, 29.04.2019

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Bilanss

(eurodes)

Varad	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Raha ja raha ekvivalendid		4 003 531	10 476 499
Tähtajalised hoiused		4 080 893	5 138 743
Finantsvarad õiglasest väärtusest muutuva läbi tulude ja kulude aruande:			
Võlakirjad	5	46 310 790	42 714 956
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses		4 906 907	5 901 857
Viitlaekumised	7	49 065	28 282
Varad kokku		59 351 186	64 260 337
Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses			
Lühiajalised kohustused			
Võlgnevus fondivalitsejale	8	34 481	43 515
Lühiajalised kohustused kokku		34 481	43 515
Kohustused kokku v.a osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses		34 481	43 515
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses	6	59 316 705	64 216 822
Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses kokku		59 351 186	64 260 337

Lisad lehekülgedel 11 kuni 29 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u>H. A.</u> Kuupäev/date <u>29.04.2019</u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn
--

Tulude ja kulude aruanne

(eurodes)

	Lisa	2018	2017
Tulud			
Intressitulu		142 944	1 185 280
Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuse muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja –kohustustest:			
Võlakirjadelt		303 191	-1 025 939
Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest		9 065	-29 137
Tulud kokku		455 200	130 204
Tegevuskulud			
Valitsemistasud	8	420 600	509 381
Tehingutasud		574	261
Muud tegevuskulud		1 122	755
Tegevuskulud kokku		422 296	510 397
Oodatav krediidikahju		9 859	0
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		23 045	-380 193

Lisad lehekülgedel 11 kuni 29 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u> H. A. </u> Kuupäev/date <u> 29.04.2019 </u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn
--

Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne
(eurodes)

	Lisa	01.01.2018 -31.12.2018	01.01.2017 -31.12.2017
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi algul		64 216 822	58 343 266
Osakute märkimisel laekunud raha		7 824 957	16 691 554
sh. LHV Pensionifond-i Intress ühinemisel		0	3 953 041
Osakute lunastamisel tasutud raha		-12 748 119	-10 437 805
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		23 045	-380 193
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	59 316 705	64 216 822
Ringluses olevate osakute arv aruandeperioodi lõpus		46 455 794	50 317 660
Osaku puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	1.27684	1.27623

Lisad lehekülgedel 11 kuni 29 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

<p>Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialed for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u>H.A.</u> Kuupäev/date <u>29.04.2019</u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn</p>

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2018	2017
Rahavood põhitegevusest		
Laekunud intressid	171 226	1 156 998
Saldeeritud finantsinvesteeringute ostud ja müügid	-2 297 741	-12 374 053
Saldeeritud tähtajaliste hoiuste laekumised ja väljaminekud	1 047 991	8 947 759
Makstud tegevuskulud	-431 330	-513 972
Neto rahavood põhitegevusest	-1 509 854	-2 783 268
Rahavood finantseerimistegevusest		
Osakute emiteerimisest laekunud	7 775 940	16 691 554
Osakute lunastuse eest tasutud	-12 748 119	-10 437 805
Neto rahavood finantseerimistegevusest	-4 972 179	6 253 749
Rahavood kokku	-6 482 033	3 470 481
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-6 482 033	3 470 481
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	10 476 499	7 035 155
Valuutakursside muutuse mõju	9 056	-29 137
Raha ja raha ekvivalentide aruandeperioodi lõpus	4 003 531	10 476 499

Lisad lehekülgedel 11 kuni 29 on raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u>H. A.</u> Kuupäev/date <u>29.04.2019</u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn
--

Raamatupidamise aruande lisad

Lisa 1 Üldine informatsioon

LHV Pensionifond S (edaspidi: Fond) moodustati 20.02.2002 ning Fond alustas investeerimistegevust 2002. aasta suvel. Fond investeerib 100% varadest võlakirjadesse, rahaturuinstrumentidesse, hoiustesse, teiste investeerimisfondide osakutesse või aktsiatesse ja muusse varasse. Konservatiivsuse tagamiseks ei investeeeri LHV Pensionifond S aktsiaturgudele. Oluline osa Fondi varast investeeritakse võlakirjadesse, mille emitendiks on erasektori äriühingud.

LHV Pensionifond S fondivalitsejaks on AS LHV Varahaldus, asukohaga Tartu mnt. 2, Tallinn.

Koostatud raamatupidamise aruanne kajastab Fondi majandustegevust perioodil 01.01.2018 kuni 31.12.2018.

Raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes.

Käesolev raamatupidamise aruanne on fondivalitseja juhatuse poolt heaks kiidetud 29.04.2019.

Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

2.1 Aruande koostamise alused

LHV Pensionifond S raamatupidamise aruanne on koostatud vastavuses Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS EU). Investeerimisfondide finantsaruandluse põhimõtted on sätestatud investeerimisfondide seaduses, raamatupidamiseseaduses ning Rahandusministri määruses nr 8 „Nõuded avalikustamisele kuuluvate fondi aruannetele“ 18. jaanuarist 2017. Aruande koostamisel on arvesse võetud Investeerimisfondide seaduse § 54 lõike 11 alusel kehtestatud fondi vara puhasväärtuse määramise korda ning eelpool mainitud määruses toodud muid erisusi.

Fond on raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtunud IFRS-i nõuetest ulatuses, mis ei ole vastuolus Investeerimisfondide seaduse ja Rahandusministri määruse nr. 8 nõuetega. Vastuolu korral on Fond lähtunud Investeerimisfondide seaduses ja Rahandusministri määruses nr. 8 (Nõuded avalikustamisele kuuluvate fondi aruannetele) sätestatud nõuetest.

Uued finantsaruandluse standardid

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis muutusid Fondile kohustuslikuks alates 01.01.2018 ja mida Fond ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (rakendus 1. jaanuaril 2018 algavale aruandeperioodile). Fond kasutab esmasel IFRS 9 standardi rakendamisel 2018. aastaaruandes vabastust 2017.a võrdlusandmeid mitte korrigeerida. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmis-kategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC)
- varad, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumiaruande (FVOCI)
- varad, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande (FVTPL).

IFRS 9 klassifitseerimise ja mõõtmise reeglite alusel tuleb finantsvarad klassifitseerida ja mõõta kas amortiseeritud soetusmaksumuses, õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande või õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumiaruande. Võlainstrumenti klassifitseerimine sõltub Fondi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Ärimudeli hindamiseks on Fond jaganud finantsvarad portfellidesse ja/või alamportfellidesse selle alusel, kuidas samaseid finantsvarasid koos hallatakse saavutamaks kindel äriiline eesmärk. Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumentid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus Fond hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglasest väärtusest läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglasest väärtusest

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H. A.
Kuupäev/date 29.04.2019
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

läbi kasumiaruande (näiteks tuletisinstrumentid). Varjatud („embedded“) tuletisinstrumente ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaliinstrumentid tuleb alati kajastada õiglasel väärtusel. Samas võib fondivalitseja juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglasel väärtusel muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglasel väärtusel muutused kajastada kasumiaruandes.

Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglasel väärtusel läbi kasumiaruande, peab Fond enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglasel väärtusel muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

Eelpool kirjeldatud ärimudeli analüüsimise tulemusena ei olnud finantsinstrumentide mõõtmises olulisi muutusi võrreldes IAS-ga 39, täpsemalt on toodud allolevas tabelis. Seega standardi esmakordne rakendamine ei mõjuta oluliselt Fondi finantspositsiooni, finantstulemusi või omakapitali perioodil, mil standardit esmakordselt rakendatakse.

IFRS 9 väärtusel languse kahjumite kajastamise mudeli nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi mudelil, vastupidiselt IAS 39 tegeliku krediidikahjumi mudelile. Samuti on IFRS 9 väärtusel languse kahjumite kajastamise nõuded laiahaardelisemad võrreldes standardiga IAS 39, nõudes kõigi finantsvarade, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumi, sh bilansiväliste kohustuste (nii garantiid kui ka väljastamata laenusummad), puhul finantsvara väärtusel languse testimist. Testitavad finantsvarad jaotatakse kolme gruppi vastavalt finantsvarade krediitkvaliteedi muutumisele. Esimesse gruppi kuuluvad finantsvarad, mille puhul pole toimunud olulist krediitkvaliteedi halvenemist, teise gruppi kuuluvad finantsvarad, millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine, ning kolmandasse gruppi kuuluvad oluliste finantsvarade väärtusel langust hinnatakse individuaalselt, samas kui ebaolulistele finantsvaradele rakendatakse grupipõhist hindamist. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatav krediidikahjum. Teise ja kolmandasse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa on võrdne finantsvara oodatava krediidikahjumiga kogu eluea jooksul.

Uus standard muudab riskimaandamisarvestuse nõudeid põhiliselt selle poolest, et seob riskimaandusarvestuse paremini riskijuhtimisega, kuid need standardi muudatused ei oma otsust mõju Fondis, sest Fond ei kasuta praegu riskimaandust. Samas näeme, et uued riskimaandusarvestuse nõuded annavad Fondile paremad võimalused riskimaandusarvestuse kasutuselevõtuks, eesmärgiga vähendada finantsaruannetes selliste positsioonide volatiilsust, mida maandatakse raamatupidamislikult teisiti kajastatavate instrumentidega.

Fondi finantsvarad olid kuni 31.12.2017 klassifitseeritud järgmistesse IAS 39 rühmadesse:

- a) finantsvarad õiglasel väärtusel muutusega läbi kasumiaruande (tulude ja kulude aruande)
- b) laenud ja nõuded

Vastavalt fondijuhi ja fondivalitseja juhtkonna poolt koostatud analüüsile ja tehtud hinnangutele jagunevad Fondi finantsvarad alates 01.01.2018 järgmistesse rühmadesse:

tuhandetes eurodes	Lisa	Mõõtmis- kategooria		Bilansiline jääkväärtus vastavalt IAS-le 39 (seisuga 31.12.2017)	Mõju Ümberarvestus	Bilansiline jääkväärtus vastavalt IFRS-le 9 (seisuga 01.01.2018)
		IAS 39	IFRS 9			
Nõuded krediitiasutustele		L&R	AC	15 615 242	0	15 615 242
Omakapitali instrumendid (aktsiad ja fondiosakud)		FVTPL	FVTPL	0	0	0
Võlainstrumendid		FVTPL	FVTPL	42 714 956	0	42 714 956
Võlainstrumendid		L&R	AC	5 901 857	0	5 901 857
Võlainstrumendid kokku				64 232 055	0	64 232 055
Muud finantsvarad		L&R	AC	28 282	0	28 282
Finantsvarad kokku				64 260 337	0	64 260 337

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad on:

- nõudmiseni ja tähtajalised hoised krediitiasutustes;
- noteerimata võlakirjad.

Fondijuhi ja fondivalitseja juhtkonna hinnangul kannavad krediitiasutuste nõuded väga minimaalset krediidiriski ning seetõttu hinnatakse nende finantsvarade krediidiriski individuaalselt. Lisaks hinnatakse individuaalselt noteerimata võlakirjade krediidiriski. Tulenevalt sellest, et:

- noteerimata võlakirjad on bilansipäeval tähtaegsed;
- vastaspoolte finantsseisund on tugev ning ei ole eeldada makseraskuste tekkimist;
- fondijuht ja fondivalitseja juhtkond on hinnanud majanduskeskkonna perspektiivi lähiaastatel tugevaks;

ei ole IFRS 9 esma-rakendamisel 01.01.2018 kajastatud noteerimata võlakirjade osas allahindlusi. Fondijuht ja fondivalitseja juhtkond on rakendanud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade allahindluste kajastamiseks regulaarse hindamise protsessi, mis muuhulgas sisaldab vastaspoolte maksekäitumise, finantstulemuste ja üldise majanduskeskkonna hindamist.

Fondi investeringutele, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, IFRS 9 allahindluse rakendamine ei kohaldu.

Vastavalt IFRS 9 nõuetele on muudetud ka õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavate võlakirjade intresside kajastamist alates 01.01.2018 – IAS 39 nõuete kohaselt eristati selliste võlakirjade intressitulu ja kajastati intressitulu real, kuid IFRS 9 nõuetest tulenevalt on nende võlakirjade intressid kajastatud "Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavatelt finantsvaradelt ja –kohustustelt" kirjel. 2017. aasta võrdlusandmete esitlusviisi pole muudetud. Kui 2017 aasta võrdlusandmetes oleks rakendatud võlakirjade intresside kajastamise klassifikatsiooni muutust, oleks perioodi intressitulu olnud 71 365 eurot ning neto kasum võlakirjadelt 87 976 eurot.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid kehtima 1.1.2018 alanud aruandeperioodile, ei ole eeldatavasti olulist mõju Fondile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Fondile kohustuslikuks alates 1. jaanuar 2019 või hilisematel perioodidel ja mida Fond ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Fond hindab mõju finantsaruannetele.

„Olulisuse mõiste“ – IAS 1 ja IAS 8 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevaid selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesi avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Fond hindab mõju finantsaruannetele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Fondile.

2.2 Juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Aruannete koostamine kooskõlas IFRS'iga eeldab fondivalitseja juhtkonnalt otsuste, eelduste ja hinnangute tegemist, mis mõjutavad arvestuspõhimõtete rakendamist ning varade, kohustuste, tulude ja kulude kajastamist. Kuigi hinnangute aluseks on nii juhtkonna parim teadmine kui faktid, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erineda. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse üle järjepidevalt ning hinnangute muudatusi kajastatakse muudatuste tegemise aastal ning kõikidel järgnevatel aastatel, mida hinnangu muudatus mõjutab.

Aruandeperioodil ei ole taolisi hinnanguid rakendatud.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (nõudmiseni ja lühiajalised hoiused krediidiasutustes ning võlakirjad, mis ei oma turuosaliste hinnanooteeringut) osas on fondivalitseja juhtkond hinnanud 31.12.2018 seisuga oodatava krediidikahju suurus. Täpsem info toodud lisas 2.7 ja 3.3.

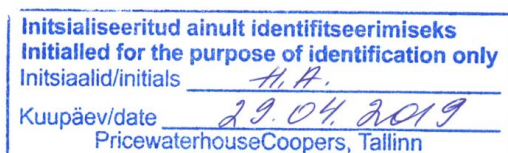
2.3 Välisvaluutapõhised tehingud

Arvestus- ja esitusvaluuta

Fondi raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes. Fondi arvestusvaluuta on samuti euro.

Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas toimuvad väärtpaperitehingud hinnatakse eurodesse tehingupäeva depoopanga viimase ostunoteeringuga. Välisvaluutat ning välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi hinnatakse eurodesse, võttes aluseks Fondi depoopanga hindamispäeva viimase ostunoteeringu. Välisvaluutas denomineeritud varade ümberhindamisest eurodesse tekkivad kasumid/kahjumid kajastatakse kasumiaruandes „Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest“.

2.4 Finantsvarade- ja kohustuste klassifikatsioon

Arvestuspõhimõtted alates 01. jaanuarist 2018

Fond klassifitseerib finantsvarad ja finantskohustused järgnevasse kategooriatesse:

- finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande - soetamisel määratletud klassi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – aktsiad, investeerimisfondide osakud, võlakirjad, positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid;
- finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses - raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused, turuosaliste hinnanoteeringut mitteomavad võlakirjad, tehingupäevaga kajastatud tehingutest saadaolevad summad, intressi- ja dividendinõuded;
- finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid;
- finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses - tehingupäevaga kajastatud tehingutelt maksta olevad summad, kohustused fondivalitseja ja depoopanga ees.

IFRS 9 kategooria	Klass (määratletud Fondis)		31.12.2018
Finantsvarad	Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	Nõuded krediitiasutustele	8 084 424
		Võlakirjad	4 906 907
	Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Kauplemise eesmärgil soetatud väärtpaberid	Võlakirjad

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Fond võtab finantsvara või -kohustuse arvele siis, kui Fondist saab instrumendi lepinguline osapool. Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste või müüke kajastatakse tehingupäeval, ehk päeval, mil Fond on võtnud kohustuse kas vara osta või müüa.

Fond kajastab arvele võtmisel finantsvara või -kohustust selle õiglasel väärtuses, millele on lisatud või millest on maha arvatud finantsvara või -kohustuse puhul, mida ei kajastata õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, tehingukulutused, mis on otseselt seotud finantsvara omandamise või finantskohustuse emiteerimisega, näiteks teenustasud. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade ja -kohustuste tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

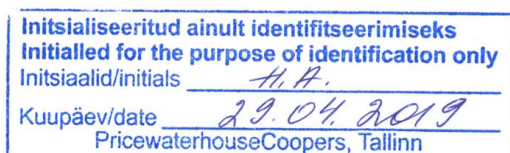
Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kui Fond annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved. Finantskohustus (või finantskohustuse osa) eemaldatakse finantsseisundi aruandest siis ja ainult siis, kui see on kustutatud (s.o kui lepingus määratletud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud).

Edasine kajastamine

Finantsvarad: võlainstrumendid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Fondi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning finantsvara rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: Varad, mis ei vasta soetusmaksumuse või õiglasel väärtuses muutusega läbi koondkasumi kriteeriumile, kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse vastava perioodi, mil õiglase väärtuse muutus on toimunud, kasumiaruandes real Neto kasum/kahjum finantsvaradelt õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavatelt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse.

Korrigeeritud soetusmaksumus: Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Omakapitaliinstrumendid

Fond kajastab omakapitaliinstrumendid õiglasel väärtuses. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatud omakapitaliinstrumentidist saadud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real Neto kasum/kahjum finantsvaradelt õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande.

Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumendid (valuutaforvardid) võetakse arvele õiglasel väärtuses, arvestamata tehingukuludid tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglasel väärtuses. Juhul kui tuletisväärtpaberid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse leidmiseks hindamismeetodeid.

Need tehingud kajastatakse bilansis varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansis varade ja kohustuste õiglase väärtusi tuletisinstrumentidel ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Valuutaforvardite realiseerunud kasum ja realiseerimata tulu/kulu tuletisinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulude ja kulude aruandes periooditulu ning -kuluna real „Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“.

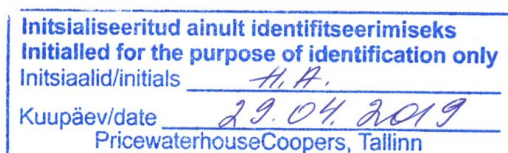
Arvestuspõhimõtted kuni 31. detsember 2017

Fond klassifitseerib finantsvarad ja finantskohustused järgnevasse kategooriasse:

- finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande - soetamisel määratletud klassi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – aktsiad, investeerimisfondide osakud, võlakirjad, positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid;
- laenud ja nõuded - raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused, hinnanoteeringut mitteomavad võlakirjad, tehingupäevaga kajastatud tehingutest saadaolevad summad, intressi- ja dividendinõuded. Laene ja nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid;
- finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses - tehingupäevaga kajastatud tehingutelt maksta olevad summad, kohustused fondivalitseja ja depoopanga ees. Antud finantskohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

IAS 39 kategooria	Klass (määratletud Fondis)	31.12.2017
Finantsvarad	Nõuded krediitiasutustele	15 615 242
	Võlakirjad	5 901 857
	Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Kauplemise eesmärgil soetatud väärtpaberid

Õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatav finantsvara või- kohustus on kauplemiseesmärgil hoitav, s.t. omandatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil.

Laenuid ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul.

Esmane ja edasine kajastamine

Finantsvarad õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande võetakse esmalt arvele tehingupäeval ehk päeval, mil Fond omandab lepingujärgsed õigused finantsinstrumendi omandamiseks.

Õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad ja –kohustused võetakse esialgselt bilansis arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantsvara või -kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglase väärtus. Tehingutega kaasnevad tehingutasud kajastatakse tulude ja kulude aruandes kuluna kirjel „Tehingutasud“. Muud finantsvarad ja –kohustused võetakse esmalt arvele nende soetusmaksumuses koos nendega otseselt seotud tehingukuludega.

Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse finantsvarasid ja finantskohustusi õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande nende õiglasest väärtuses (vt ka „Õiglase väärtuse hindamine“ allpool).

Muud finantsvarad kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses (vt ka „Korrigeeritud soetusmaksumus“ allpool).

Finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, mida kajastatakse nende õiglasest väärtuses). Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast.

Väärtpaperite ümberhindlusest õiglasest väärtuses tekkinud kasumid ja kahjumid, välja arvatud intressi- ja dividenditulu (-kulu) kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja –kohustustest“.

Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumendid (valuutaforvardid) võetakse arvele õiglasest väärtuses, arvestamata tehingukulusid tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglasest väärtuses. Juhul kui tuletisväärtpaperid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse leidmiseks hindamismeetodeid.

Need tehingud kajastatakse bilansis varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansis varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidel ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Valuutaforvardite realiseerunud kasum ja realiseerimata tulu/kulu tuletisinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulude ja kulude aruandes periooditulu ning –kuluna real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“.

Korrigeeritud soetusmaksumus

Finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumus on selle vara või kohustuse algne soetusmaksumus, mida on vajadusel korrigeeritud põhiosa tagasimaksete, sisemise intressimäära meetodil leitud kumulatiivse amortisatsiooni või muu erinevuse algse seostusmaksumuse ja lunastusväärtuse vahel ning vara väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Finantsvarade kajastamise lõpetamine

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse ja see eemaldatakse Fondi bilansist kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele on aegunud või kui finantsvara koos kõigi oluliste omandiga seotud riskide ja hüvedega on üle antud.

Finantsvara kajastamise lõpetamisel näidatakse bilansilise jääkmaksumuse ja finantsvara realiseerimisel saadud müügihinna vahe tulude ja kulude aruande real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“. Realiseerimisega seotud tehingutasud näidatakse real

Intsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H. A.
Kuupäev/date 29.04.2019
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

„Tehingutasud“. Kui kõik või märkimisväärne osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest ei ole üle antud, siis ülekantud finantsvara kajastamist ei lõpetata (näiteks väärtpaberite laenamine).

Finantskohustuste kajastamise lõpetamine

Fond lõpetab finantskohustuste kajastamise, kui lepinguga määratud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud. Erinevused finantskohustuse bilansilise jääkmaksumuse ja kustutatud või ülekantud maksumuse vahel kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

2.5 Õiglase väärtuse hindamine

Õiglase väärtuse all mõeldakse väärtust, millega Fondi vara on võimalik müüa tehingust huvitatud ja Fondist sõltumatule osapoolle hindamispäeva seisuga. Väärtpaberibörsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste (näiteks aktsiad, fondid, võlakirjad, tuletisinstrumentid) puhul põhineb õiglane väärtus börsipäeva sulgemishinnal (close price). Fond kajastab kõiki investeringuid väärtpaberitesse õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, välja arvatud need investeringud, mille õiglast väärtust ei ole võimalik leida. IFRS 13 „Õiglase väärtuse mõõtmine“ kohaselt börsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste õiglase väärtusena kasutatakse börsi sulgemishinda, kui see jääb ostu-ja müüginoteeringu vahele. Kui sulgemishind ei jää antud vahemikku, määrab fondivalitseja õiglase väärtusena hinna ostu-ja müügihinna vahel, mis kõige täpsemalt väljendaks konkreetse väärtpaberi õiglast väärtust.

Fondi varade väärtuse määramise aluseks on AS LHV Varahaldus juhatuse poolt kinnitatud „Investeeringufondide vara puhasväärtuse arvutamise reeglid“, millega määratakse reguleeritud turgudel kaubeldavate, reguleeritud turul mittekaubeldavate ja muude Fondi finantsvarade ja -kohustuste määramise põhimõtted.

Börsil kaubeldava investeerimisfondi aktsia või osaku väärtus määratakse samamoodi nagu börsil kaubeldava aktsia väärtus. Börsil mittekaubeldava lepingulise fondi osaku väärtus määratakse viimase teadaoleva tagasivõtmishinna alusel või kui hind ei ole kättesaadav, siis fondi puhasväärtuse põhjal. Börsil kaubeldava võlaväärtpaberi väärtus määratakse vastavalt reguleeritud turu viimasele teadaolevale ostunoteeringule (*last bid-price*).

Kui instrumentide õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, võidakse neid kajastada soetusmaksumuses või määrab õiglase väärtuse fondivalitseja juhatus kasutades hindamismeetodeid. Fondivalitseja kasutab omapoolse õiglase väärtuse määramisel erinevaid hindamismeetodeid, mis hõlmavad sõltumatute osapoolte vahel hiljuti toimunud turutehinguid, viiteid teistele, ligikaudselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoo analüüsi ja optioonide hindamise mudeleid ja muid hindamismeetodeid tuginedes võimalikult palju turuinfole ja võimalikult vähe firmapõhistele sisenditele.

2.6 Tasaarveldamine

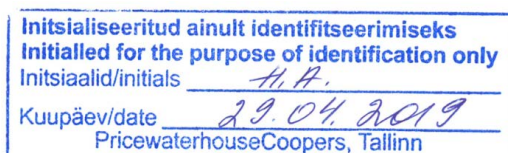
Finantsvarasid ja -kohustusi tasaarveldatakse ja näidatakse bilansis netosummas ainult juhul, kui Fondil on selleks juriidiline õigus ning kavatsus need varad ja kohustused tasaarveldada või realiseerida samaaegselt. Fond ei ole aruande- ega võrreldaval perioodil varade ja kohustuste tasaarveldamist rakendanud.

2.7 Finantsvarade väärtuse langus

Arvestuspõhimõtted alates 01. jaanuarist 2018

Kui Fondil on finantsvarasid, mida ei kajastata nende õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruandes, siis hinnatakse igal aruande kuupäeval, kas esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et varade väärtus võib tegelikkuses olla vähenenud võrreldes nende varade bilansilise väärtusega. Finantsvara väärtuse langemisele võivad viidata:

- väärtpaberi emitendi finantsraskused, viited emitendi võimalikule pankrotile
- väärtpaberi intressi- või põhiosamaksete maksmatajätmine või hilinevad maksmine
- finantsvara aktiivse turu kadumine
- teised olulised sündmused, mis võivad viidata varade väärtuse langusele.

Allahindluse nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi (ECL) mudelil. Oodatav krediidikahjum vähendab vara bilansilist väärtust, kahjumi kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Krediidiriski ja ECL hindamine bilansipäeval on erapooletu ja tõenäosustega kaalutud ning sisaldab kogu saadaolevat informatsiooni, mis on asjakohane hinnangu tegemiseks – sh informatsiooni toimunud sündmustest, praegustest tingimustest ning mõistlikke prognoose tulevikusündmustest ja majandustingimustest. ECL arvutuste hindamisel kasutatakse nii mudeleid kui ekspert-hinnanguid.

Vastavalt IFRS 9 tugineb oodatav krediidikahju leidmine kolmele allahindlusfaasile.

- Toimivad varad (faas 1) – puuduvad märkimisväärsed krediitkvaliteedi halvenemise tunnused. Kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida järgneva 12 kuu jooksul (12 kuu ECL).
- Alatoimivad varad (faas 2) – krediidirisk on arvelevõtmisest alates oluliselt suurenenud. Kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida kogu tema eluea jooksul (eluea ECL).
- Mittetoimivad varad (faas 3) – maksejõuetus. Kajastatakse (täiendav) kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida kogu eluea jooksul.

ECL arvutatakse funktsioonina makseviituse tõenäosusest (PD), kahjumäärast antud makseviituse vm kahjujuhtumi tekkimise korral (LGD) ning suuruselt antud hetkel (EAD).

Arvestuspõhimõtted kuni 31. detsember 2017

Kui Fondi varas on finantsvarasid, mida ei kajastata nende õiglasest väärtusest tulude ja kulude aruandes, siis hinnatakse igal aruande kuupäeval, kas esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et varade väärtus võib tegelikkuses olla vähenenud võrreldes nende varade bilansilise väärtusega. Finantsvara väärtuse langemisele võivad viidata:

- väärtpaberi emitendi finantsraskused, viited emitendi võimalikule pankrotile;
- väärtpaberi intressi- või põhiosamaksete maksmatajätmine või hilinenud maksmine;
- finantsvara aktiivse turu kadumine;
- teised olulised sündmused, mis võivad viidata varade väärtuse langusele.

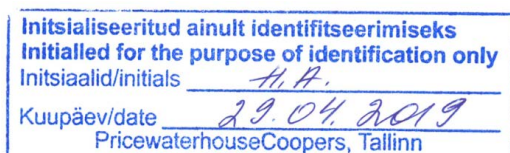
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade väärtuse langemisel arvutatakse kahjumi suurus vara bilansilise väärtuse ning hinnanguliste tulevaste rahavoogude hetkeväärtuse vahelise erinevusena, mida on diskonteeritud finantsvara esialgse sisemise intressimääraga. Vara bilansilist väärtust vähendatakse saadud kahjumi võrra, kahjumi kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara väärtuse languse korral antud vara intressitulu arvestust ei muudeta. Kui kahjum vara väärtuse languselt väheneb ja seda langust saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimub pärast väärtuse languse kajastamist, siis tühistatakse eelnevalt kajastatud vara väärtuse langusest tulenev kahjum.

2.8 Intressid

Intressitulud ja -kulud kajastatakse tulude ja kulude aruandes, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib eeldatava rahavoo täpselt läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara bilansilise väärtuseni. Efektive intressimäära arvutamisel hindab Fond rahavooge, arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevasi krediidikahjumeid. Intressitulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglasest väärtusest tulenevate tulude ja kulude aruandes, kajastatakse eraldi real „Intressitulu“.

2.9 Dividendid

Dividendid võetakse arvele esimesel päeval, mil aktsia kaupleb ilma dividendita (Ex-dividends date), arvestades välja kuulutatud dividendimäära, Fondi poolt omatavate aktsiate arvu aktsionäride nimekirja fikseerimise päeval ning rakendatavat maksumäära. Dividendinõue eemaldatakse aktiveeritud vastava rahasumma laekumisel Fondi. Enammakstud maksud dividendidelt jäetakse aktiveeritud üles, kuni summad laekuvad Fondi. Dividenditulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglasest väärtusest tulenevate tulude ja kulude aruandes, kajastatakse eraldi real „Dividenditulu“.

2.10 Viitlaekumised

Viitlaekumiste all kajastatakse üldiselt dividendinõuded (vt arvestuspõhimõtte "Dividendid"), tekkepõhiselt arvestatud, kuid laekumata tulud, sh intressid ja intressi iseloomuga nõuded ning müügitehingud, mille väärtuspäev on hiljem kui bilansipäev.

2.11 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid all kajastatakse nõudmiseni hoiuste saldod pangakontodel, üleöhoiuste saldod ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi hoiuseid.

Üleöhoiustelt laekunud intressid kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.12 Tähtajalised hoiused

Tähtajaliste hoiuste all kajastatakse krediidasutustes hoitavaid hoiuseid. Vastavalt investeerimisfondide seadusele võib avatud avalik Fond investeerida krediidasutuste hoiustesse tähtajaga kuni 12 kuud. Tähtajalistelt hoiustelt arvestatud kuid hindamispäevaks laekumata intressid kajastatakse bilansis real „Tähtajalised hoiused“ ning tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.13 Investeerimisfondi puhasväärtuse arvutamine

Fondi vara puhasväärtus määratakse kindlaks lähtudes investeerimisfondide seadusest, Rahandusministri kehtestatud Investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise korrast, AS LHV Varahaldus (fondivalitseja) sisemistest protseduurireeglitest ja Fondi tingimustest.

Fondi vara puhasväärtuse (NAV) määramiseks arvutatakse välja Fondi koguarade turuväärtus ning lahutatakse sellest Fondi kohustused. Osaku puhasväärtus saadakse kogupuhasväärtuse jagamisel ringluses olevate osakute arvuga.

2.14 Valitsemistasu

Valitsemistasu on fondivalitsejale makstav tasu Fondi valitsemise eest. Valitsemistasu määr on 1,2% aastas Fondi varade turuväärtusest. Valitsemistasu määra vähendatakse vastavalt õigusaktides sätestatule. Vähendamise ulatus sõltub fondivalitseja valitsetavate kõigi kohustuslike pensionifondide vara väärtuse summast. Valitsemistasu alampiirmäär on maksimaalselt 0,5%. Valitsemistasude määrasid vähendatakse iga kalendriaasta 1. veebruarist alates, kusjuures Valitsemistasu määra vähendav kordaja leitakse kord kalendriaastas kohustuslike pensionifondide 1. jaanuarile järgneva teise tööpäeva vara väärtuse seisuga ja määratakse täpsusega vähemalt kaks kohta pärast koma. Kohaldatav valitsemistasu määr on toodud fondivalitseja veebilehel.

Kohaldatav valitsemistasu oli perioodil 1.02.2016 kuni 31.01.2017 0,95688% ning perioodil 01.02.2017 kuni 31.01.2018 0,798%. Alates 01.02.2018 on kohaldatav valitsemistasu 0,684%.

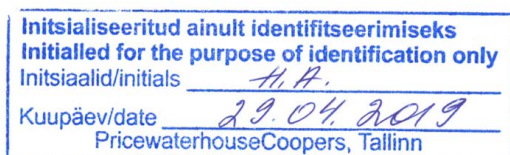
Valitsemistasu arvestatakse Fondi varade turuväärtusest maha igapäevaselt ning makstakse välja hiljemalt aruandekuule järgneva kuu viimasel pangapäeval.

2.15 Tehingutasud

Tulude ja kulude aruandes on real „Tehingutasud“ all kajastatud Fondi arvel tehtavate tehingutega vahetult seotud ülekandekulud ja teenustasud.

2.16 Osakute märkimine

Osakute märkimine toimub vastavalt Fondi emissiooniprospetsis kirjeldatud tingimustele. Alates 1. juunist 2009 kuni 2009. aasta lõpuni peatati maksed pensionifondidesse. Kuni 30. novembrini 2009 oli II sambaga liitunutel võimalik esitada avaldus jätkamiseks 2010. aastast II samba makseid vabatahtlikult. Isikutel, kes avaldust ei esitanud, olid II samba maksed peatatud ka 2010. aastal, taastudes 2011. aastast 50% ulatuses ning jätkudes aastast 2012 tavapärase süsteemi alusel. Isikutele, kes jätkasid vabatahtlikult 2% maksmist II sambasse, oli aastatel 2014 kuni 2017 riigi panus varasema 4% asemel 6%. 2013. aastal oli võimalik esitada maksete tõstmise avaldus, mille puhul olid inimese ja riigi maksed aastatel 2014 kuni 2017 vastavalt 3% ja 6%. Alates 2018 aastast on II samba maksed isikutel 2% ja riigil 4%.

2.17 Osakute vahetamised, väljamaksed osakuomanikele, märkimis- ja tagasivõtmistasu

Osakuomanikul on õigus vahetada Osakud teise kohustusliku pensionifondi osakute vastu, kui vahetamine ei ole õigusaktide alusel keelatud. Pensionifondi vahetamisel Osakuomanikule väljamakseid ei tehta. Osakute vahetamisel makstakse Osakuomaniku arvel tagasivõtmistasu.

Väljamaksed pensionifondist toimuvad vastavalt kogumispensionide seaduse 2. peatüki 8. jaos sätestatule. Osakuomanikul tekib õigus kohustusliku kogumispensioni väljamaksetele vanaduspensioniiikka jõudmisest arvates. Sõltuvalt kogutud osakute väärtusest on osakuomanikul õigus sõlmida kogumispensioni saamiseks kindlustusandjaga pensionileping, leppida pensionifondivalitsejaga kokku fondipension või taotleda ühekordset väljamakset pensionifondist.

Aastast 2010 ei võta fondivalitseja osakute väljalaskmisel väljalasketasu. Osakute tagasivõtmistasu piirmäär oli kuni 31.01.2017 1% osaku puhasväärtusest, kuid alates 01.02.2017 osaku tagasivõtmistasu ei võeta.

Lisa 3 Finantsriskide juhtimine

Fond investeerib oma vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele erinevatesse väärtpaberitesse, tuletisinstrumentidesse, hoiustesse.

Fondi investeerimisega kaasnevad mitmesugused riskid, mis võivad mõjutada investeeingu tootlust. Fondi minevikutootlus ei tähenda lubadust Fondi järgmiste perioodide tulude kohta. Fondi investeerimispoliitikast tulenevalt võib osaku puhasväärtus kõikuda. Fond võib teenida nii kasumit kui ka kahjumit. Investor peaks arvestama sellega, et tulevikus ei pruugi ta Fondist tagasi saada kogu sinna investeeritud summat. Mida lühem on investori investeeingu kestus Fondis, seda tõenäolisem on kaotuse võimalus.

Fondijuht investeerib Fondi vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele, arvestades seejuures Investeerimisfondide seaduse ja Fondi tingimustega seatud investeerimispiiranguid. Investeerimislimiitidest kinnipidamist jälgitakse igapäevaselt, investeerimispiirangute ületamise korral võtab fondijuht ette meetmed nende likvideerimiseks.

Fondi investeerimispoliitikast tulenevalt on Fond avatud järgmistele riskidele:

tururisk

krediidirisk

likviidsusrisk

kapitalirisk

3.1 Tururisk

Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida finantsinstrumentide tulevaste rahavoogude õiglase väärtuse muutusest tulenevalt muutustest intressimäärades, valuutakurssides ja aktsiahindades.

Tururiski vähendamiseks hajutatakse investeeinguid erinevate emitentide, riikide ja piirkondade vahel ning võidakse kasutada tuletisinstrumente.

Väärtpaberiturgudel toimuvat jälgitakse igapäevaselt. Turusituatsioonide muutumisel võidakse vajadusel investeeingutes teha muudatusi, näiteks muuta võlakirjade osakaalu Fondi koguinvesteeingutes või asendada osa võlakirju teist tüüpi võlakirjadega jne.

Fondi investeeingud aruandepäeva seisuga on toodud Investeeingute aruandes.

Intressimäära risk

Intressimäära risk tuleneb võimalusest, et muutused intressimäärades mõjutavad tuleviku rahavoogusid või finantsinstrumendi õiglast väärtust. Suurem osa intressiriskist tuleneb investeeingutest võlainstrumentidesse.

<p>Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u>H. A.</u> Kuupäev/date <u>29.04.2019</u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn</p>

Tabelis esitatud tundlikkuse analüüs näitab põhjendatud võimalike intressimäärade muutuste mõju Fondi kasumlikkusele tulenevalt kahest aspektist:

- aruandeperioodi lõpu seisuga hoitavate ujuva intressimääraga finantsinstrumentide (võlakirjad) neto intressitulu aastane muutus
- aruandeperioodi lõpu seisuga hoitavate fikseeritud intressimääraga finantsinstrumentide (raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoised ja võlakirjad) õiglase väärtuse aastane muutus

Intressimäärade muutuse mõju tulude ja kulude aruandele	Muutus baaspunktides	Intressitulu muutus (EUR)	Õiglase väärtuse muutus (EUR)
31.12.2018			
EUR	+/- 20	+/- 63 406	+/- 2 862
USD	+/- 20	+/- 10 634	+/- 0
31.12.2017			
EUR	+/- 20	+/- 85 281	+/- 0
USD	+/- 20	+/- 10 151	+/- 0

Järgnev tabel analüüsib Fondi avatust intressiriskile. Fondi intressiteenivad varad on kajastatud põhisummades ja kategoriseeritud järgmise intressi ümberhindamise järgi. Summad tabelis on esitatud eurodes.

	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku põhi-summad	Turumuutus-te mõju ja kogune-nud intress	Allahind-lused	Kokku
31.12.2018								
Varad								
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoised	6 587 327	1 506 956	0	0	8 094 283		-9 859	8 084 424
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	13 100 000	271 000	24 252 448	6 841 300	44 464 748	1 846 042	0	46 310 790
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumus	0	0	0	4 892 200	4 892 200	14 707	0	4 906 907
Kokku	19 687 327	1 777 956	24 252 448	11 733 500	57 451 231	1 860 749	-9 859	59 302 121

	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku põhi-summad	Turumuutus-te mõju ja kogune-nud intress	Allahind-lused	Kokku
31.12.2017								
Varad								
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoised	10 476 499	5 126 142	0	0	15 602 641	12 601	0	15 615 242
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	0	1 817 000	26 666 961	10 847 090	39 331 051	3 383 906	0	42 714 956
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumus	0	0	0	5 885 400	5 885 400	16 456	0	5 901 856
Kokku	10 476 499	6 943 142	26 666 961	16 732 490	60 819 091	3 412 963	0	64 232 054

Valutarisk

Valutarisk on risk, et finantsinstrumendi väärtus muutub tulenevalt muutustest valuutakurssides. Fond kasutab valutariski maandamiseks tulefinstrumente. Avatud valuutaposisiooni jälgib fondijuht igapäevaselt. Vastavalt Fondi tingimustele võib Fond hoida avatud valuutaposisiooni maksimaalselt 25% Fondi vara väärtusest. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud eurodes vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Fondil on finantskohustused ainult eurodes.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. A.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Avatud valuutaposisioonide kontseerimine

31.12.2018	EUR	USD	Kokku
Valuutariski kandvad varad			
Raha ja raha ekvivalendid	3 752 508	251 023	4 003 531
Tähtajalised hoised	4 080 893	0	4 080 893
Võlakirjad õiglasest väärtusest muutuva läbi tulude ja kulude aruande	41 065 768	5 245 022	46 310 790
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	4 906 907	0	4 906 907
Viitlaekumised	49 065	0	49 065
Valuutariski kandvad varad kokku	53 855 141	5 496 045	59 351 186
Valuutariski kandvad kohustused			
Muud kohustused	-34 481	0	-34 481
Valuutariski kandvad kohustused kokku	-34 481	0	-34 481
Avatud valuutaposisioon	53 820 660	5 496 045	59 316 705

31.12.2017	EUR	USD	Kokku
Valuutariski kandvad varad			
Raha ja raha ekvivalendid	10 378 809	97 690	10 476 499
Tähtajalised hoised	5 138 743	0	5 138 743
Võlakirjad õiglasest väärtusest muutuva läbi tulude ja kulude aruande	37 595 485	5 119 471	42 714 956
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	5 901 857	0	5 901 857
Viitlaekumised	28 282	0	28 282
Valuutariski kandvad varad kokku	59 043 175	5 217 161	64 260 337
Valuutariski kandvad kohustused			
Muud kohustused	-43 515	0	-43 515
Valuutariski kandvad kohustused kokku	-43 515	0	-43 515
Avatud valuutaposisioon	58 999 661	5 217 161	64 216 822

Järgnev tundlikkuse analüüs esitab põhjendatud võimalike muutuste mõju tulude ja kulude aruandele valuutades, milles Fondil on olulised finantsvarad aruandeperioodi lõpu seisuga. Tabelis esitatud summad on eurodes.

Mõju tulude ja kulude aruandele	Kursimuutus	2018	Kursimuutus	2017
USD kurss	+/- 10%	+/- 549 605	+/- 10%	+/- 521 716

3.2 Likviidsusriisk

Likviidsusriisk on võimalus, et turu madala likviidsuse tõttu ei ole Fond võimeline ostma või müüma väärtpapereid soovitud hinnatasemel ning seetõttu ei ole võimalik järgida Fondi investeerimispoliitikat ja/või ei saa rahuldada kõiki osakute lunastusnõudeid õigel ajal, seda eriti olukorras, kus mitmeid suuri lunastusordereid on kogunenud samaaegselt.

Likviidsusriisk võib samuti suureneada tururiski ja krediidiriski suurenemisega raskes turuolukorras, näiteks majanduslanguse korral.

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H. A.
Kuupäev/date 29.04.2019
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Fond juhib likviidsusrisi järgmiste kriteeriumite alusel:

- Fond investeerib valdavalt turukõlblikesse väärtpaberitesse, mis on kergesti realiseeritavad;
- Fond võib investeerida maksimaalselt 10% Fondi vara väärtusest turul mittekaubeldavatesse völakirjadesse;
- Osakute vahetamine toimub 3 korda aastas, mille jaoks on Fondil piisavalt aega likviidsuspositsiooni parandada.

Investeeringud on jaotatud likviidseteks ja ebalikviidseteks fondivalitseja sisemise hinnangu alusel vastavalt sellele, kui kiiresti on instrumenti võimalik õiglase hinnaga võõrandada. Likviidseteks on loetud instrumendid ja positsioonid, mille võõrandamine võtab fondivalitseja hinnangul aega kuni kolm pangapäeva. Ebalikviidsed instrumendid on omakorda jaotatud kaheks - instrumendid, mida on võimalik fondivalitseja hinnangul võõrandada õiglase hinnaga kuni 2 nädala jooksul ning instrumendid, mida ei ole.

Fondi finantsvarad kogusummas 53 496 847 eurot (2017. a: 57 443 718 eurot) on fondijuhi hinnangul likviidsed, kuna Fondi positsiooni on võimalik kuni 3 börsipäevaga turutingimustel realiseerida.

Alljärgnevas tabelis on toodud mittelikviidsete väärtpaberite info, mille realiseerimine võib võtta rohkem kui 2 nädalat:

Mittelikviidsed väärtpaberid	31.12.2018	31.12.2017
Völakirjad		
ALTUMG 1.3% 17/10/24	912 950	914 762
Riigi Kinnisvara 1.61% 09/06/27	2 400 107	3 100 139
Transpordi Varahaldus 2.85% 18/04/25	2 506 800	2 801 718
Kokku	5 819 857	6 816 619

Fondil ei ole kindla lunastustähtajaga finantskohustusi, mistõttu ei ole siinkohal esitatud ka Fondi kohustuste ja nende kohustuste katteks hoitavate varade struktuuri tähtaegade lõikes. Fondi bilansipäeva finantskohustuste maksetähtajad on kuni 1 kuu, kuid tulenevalt Fondi likviidsete finantsvarade mahust suudab Fond finantskohustusi täita.

3.3 Krediidirisk

Krediidirisk on võimalik kahju, mille võib põhjustada finantsinstrumendi vastaspoolte võimetus oma kohustusi täita. Fond järgib sisemisi protseduurireegleid vastaspoolte valimisel ning fondijuht jälgib regulaarselt vastaspoolte krediidireitinguid, uudisvoogu ja finantsaruandeid. Fondijuht esitab kord kuus mitte-kvantitatiivsete riskide ülevaate riskijuhtimise üksusele ja juhatusele, mis sisaldab ka vastaspooltega toimunud olulisi sündmusi.

Korrigeeritud soetusmaksumusess hinnatud finantsvaradele leitakse allahindlus, mis baseerub oodatava krediidiriski (ECL) mudelil. ECL mudeli eesmärgiks on arvutada 12 kuu ja eluea oodatav krediidikahjum vastavalt finantsvara allahindlusfaasile. IFRS 9 kehtestab kolme-faasilise mudeli väärtuse languse määramiseks vastavalt krediidikvaliteedi muutusele peale esmast arvelevõtmist. Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel krediidikahjumiga, klassifitseeritakse Faasi 1 ning ECL mõõdetakse summas, mis on võrdne 12-kuulise osaga kogu oodatava eluea krediidikahjumist. Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine alates esmasest arvelevõtmisest, klassifitseeritakse finantsinstrument Faasi 2, aga ei loeta veel allahinnatuks. Juhul kui finantsinstrument on krediidikahjumiga, liigitatakse see Faasi 3. Faasi 2 ja 3 kuuluvate instrumentide puhul arvutatakse ECL kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumi põhjal. Aruandekuupäeva seisuga liigituvad kõik korrigeeritud soetusmaksumusess kajastatavad finantsvarad Faasi 1.

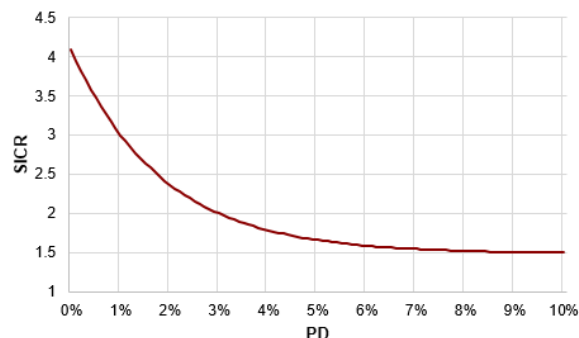
Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (SICR) alates esmasest arvelevõtmisest, klassifitseeritakse finantsinstrument järgmisse allahindlusfaasi. Olulist krediidiriski suurenemise hindamisel võrreldakse algset eluea PD ja aruandluse hetkel kehtivat eluea PD.

Selleks, et finantsvara liiguks järgmisse allahindlusfaasi, peab eluea PD olema suurenenud rohkem kui 100 bps ning samaaegselt täitma tingimust

$PD_{life}/PD_{life(algne)} > 1,4885 + \exp \cdot (0,9549 - 54,173 \cdot PD_{life(algne)})$.

Lisaks võib ilmnedu krediidiriski suurenemine olulise tähtsusega lepingutingimuste rikkumisel.

Valemi illustreerimiseks on kujutatud graafikul SICR graafikukõver. SICR kõver näitab mitu korda peab olema PD kasvanud, et finantsvara liiguks järgmisse allahindlusfaasi. Lisaks kõverale peab PD suurenemine olema vähemalt 100 bps.

SICR kõver: Esialgse PD ja olulise piirmäära suhe (PD kasv kordades) olulise krediidiriski suurenemise identifitseerimiseks.

Kasutatud ECL mudel järgib marginaalkahjumite summa lähenemist, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summuna, mis ilmnevad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulenevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad võlgnevuse jääke ja kahjumeid maksejõuetuse puhul ning iga perioodi maksejõuetuse tõenäosust.

ECL arvutused põhinevad järgmistel komponentidel:

- Maksejõuetuse tõenäosus (PD) on hinnang, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument muutub maksejõuetuks.
- Võlgnevuse suurus maksejõuetuse hetkel (EAD) on hinnang tulevikus maksejõuetuse tekkimise hetkel kehtivale eeldatavale nõudesummale, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgnevaid oodatavaid muutusi, sh põhiosa ja intressimaksed.
- Kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) on hinnang maksejõuetusest tingitud kahjule. See põhineb saadaolevate rahavoogude ja oodatavate rahavoogude vahele. LGD kajastatakse protsendina EAD-st.
- Diskontomäär kasutatakse oodatava kahjumi diskonteerimiseks nüüdsväärtusele aruandekuupäeva seisuga.

Igale korrigeeritud soetusmaksumuses hinnastatavale finantsvarale leitakse krediidireiting, kasutades sisemist reitingumudelit. Antud reitingumudel seob vastaspoole finantsseisu ja äririski hinnangu võimaliku maksejõuetuse tõenäosusega. Krediidiriski mudelist saadud 12 kuu PD rekaliibreeritakse tulevikku vaatavaks 12 kuu hinnanguks arvestades vastavaid makrostsenaariume. Vastavad makronäitajad, mida mudelis kasutatakse indekse kujul, sisaldavad hinnangut olemasolevale majanduskeskkonnale. Kasutades maksejõuetuse kõverat, konverteeritakse saadud 12 kuu PD hinnang eluea PD-ks selliselt, et tulemuseks on konkreetse finantsinstrumendi oodatav maksejõuetus igal tulevasel ajahetkel kuni oodatava eluea lõpuni. Arvestades makrostsenaariumite indekseid, saadakse kõik tulevased PD-d kõikidele makromajanduslikele stsenaariumitele.

Maksejõuetusel tekkiv kahjumäär (LGD) arvutatakse vastava tagatise hinnangulise kiirealiseerimisväärtuse põhjal. LGD mudelis arvestatakse tagatiseks nii võlakirja tingimustes fikseeritud tagatised kui ka kaudsed tagatised (nt riigi vahendid). Arvestades makromajanduslike stsenaariumitega, saadakse igale allahindlusstsenaariumile vastavad LGD määrad.

Tulevikku vaatava informatsiooni lisamiseks ECL mõõtmiseks, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL summa vastavalt kolmele allahindlusstsenaariumile (baas, positiivne ja negatiivne). Majandusliku stsenaariumite kaalud seisuga 31.12.2018 on järgmised: baasstsenaarium 65%, negatiivne stsenaarium 25% ja positiivne stsenaarium 10%.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. A.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Matemaatiliselt võrdub oodatav krediidikahju vastava ajaperioodi (12 kuud või eluea) PD, LGD, EAD ja diskontomäära korrutiste summaga, arvestades konkreetsete majanduslike stsenaariumite tõenäosusi.

$$ECL = p_{baas} \cdot ECL_{baas} + p_{pos} \cdot ECL_{pos} + p_{neg} \cdot ECL_{neg} \quad \text{ja} \quad ECL_T = \sum_t PD_t \cdot LGD_t \cdot EAD_t \cdot d_t,$$

kus:

ECL_T – ajaperioodi T (12 kuud või eluea) ECL, leitakse iga stsenaariumi kohta ($ECL_{baas}, ECL_{pos}, ECL_{neg}$);

PD_t – maksejõuetuse tõenäosus kuu t puhul, leitakse igale stsenaariumile;

LGD_t – oodatav kahjumäär kuu t puhul, leitakse igale stsenaariumile;

EAD_t – laenujääk kuu t seisuga;

d_t – diskontomäär;

$p_{baas}, p_{pos}, p_{neg}$ – vastava stsenaariumi tõenäosused.

Fond järgib krediidiriski juhtimisel õigusaktides ja Fondi tingimustes välja toodud piiranguid. Järgitavateks piiranguteks on:

- Fondi võlakirjakontsentratsioon ühe emitendi kohta sõltub emitendi tüübist: vastavate keskvalitsuste või rahvusvaheliste organisatsioonide poolt emiteeritud võlakirjadesse maksimaalselt 35% Fondi vara väärtusest; muude emitentide puhul 5% Fondi vara väärtusest;
- Fond võib hoiustada ühe krediidasutuse hoiustesse maksimaalselt 10% Fondi vara väärtusest.

Tabelis on välja toodud Fondi maksimaalne avatus krediidiriskile, lähtuvalt instrumentide bilansilistest väärtustest. Fondis ei ole ühtegi võlakirja, mis oleks ületähtaegne oma põhiosa või intressimaksetega. Fond ei ole pantinud oma finantsvara.

	31.12.2018	31.12.2017
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoiused	8 084 424	15 615 242
Viitlaekumised	49 065	28 282
Võlakirjad õiglasest väärtusest muutusega läbi tulude ja kulude aruande	46 310 790	42 714 956
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	4 906 907	5 901 857
Kokku	59 351 186	64 260 337

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate finantsvarade (võlakirjad ja tähtajalised hoiused) jaotus sisemise reitingu järgi koos oodatava krediidikahjuga. 31.12.2018 seisuga omavad kõik sellised finantsvarad investeerimisjärgu reitingut (<9) ning kuuluvad allahindlusfaasi 1.

31.12.2018	Reiting	Turväärtus	12 kuu ECL	Kokku
madal krediidirisk	4	0	0	0
madal krediidirisk	5	0	0	0
madal krediidirisk	6	4 906 907	0	4 906 907
keskmine krediidirisk	7	0	0	0
keskmine krediidirisk	8	4 090 752	-9 856	4 080 893
kõrgendatud krediidirisk	9	0	0	0
Kokku		8 997 659	-9 856	8 987 800

Standard & Poor's / Moody's reitingute lõikes jagunevad Fondi investeringud börsil noteeritud võlakirjadesse:

	31.12.2018	31.12.2017
AAA / Aaa	5.22%	8.78%
AA+ / Aa1	1.55%	0.32%
AA / Aa2	8.51%	9.90%
AA- / Aa3	12.41%	7.37%
A+ / A1	13.05%	14.46%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. A.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

A / A2	13.35%	13.76%
A- / A3	12.72%	20.18%
BBB+ / Baa1	9.20%	2.91%
BBB / Baa2	9.98%	5.43%
BBB- / Baa3	4.22%	4.53%
Reitinguta	9.79%	12.36%
Kokku	100.00%	100.00%

Raha ja deposiitide krediidirisk on marginaalne. Nõudmiseni kontol olev raha asub depoopangas, mille krediidireiting on A+ (Standard&Poor's) ning deposiitide sõlmimisel oleme lähtunud eelkõige vastaspoolte usaldusvärsusest (Moody'se krediidireiting Ba2 ja NR).

3.4 Riski kontsentratsioon

Riski kontsentratsioon on liigne sõltuvus ühest konkreetsest mõjurist. Kontsentratsiooniriski vähendamiseks hajutatakse Fondi investeringuid erinevate piirkondade ja sektorite vahel.

Regioonide lõikes jagunevad Fondi finantsvarad järgnevalt:

	31.12.2018	31.12.2017
Baltikum	40.37%	50.48%
Euroopa	32.84%	23.87%
Euroopa arenevad turud	9.13%	11.17%
Põhja-Ameerika	11.59%	8.89%
Aasia arenevad turud	0.48%	0.44%
Lähis-Ida	1.08%	0.97%
Vaikse ookeani piirkond	4.51%	4.17%
Ladina-Ameerika	0.00%	0.00%
Kokku	100.00%	100.00%

Sektorite lõikes jagunevad Fondi finantsvarad järgnevalt:

	31.12.2018	31.12.2017
Raha ja raha ekvivalendid	13.65%	24.29%
Kestvuskaubad	5.86%	2.31%
Energia	3.22%	0.17%
Finantssektor	41.82%	35.62%
Valitsus	17.19%	24.59%
Tervishoid	2.62%	2.46%
Tööstussektor	1.69%	0%
Informatsioonitehnoloogia	2.26%	0.54%
Materjalid	2.08%	2.42%
Telekommunikatsiooniteenused	1.52%	0%
Kommunaalteenused	8.09%	7.60%
Kokku	100.00%	100.00%

Lisa 4 Kapitali juhtimine

Fondi kapital koosneb tema netovaradest (vt lähemalt Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne) ehk Fondi osakute emiteerimisest saadud rahast ja Fondi kasumist. Fondi kapital muutub regulaarselt tulenevalt uute osakute emiteerimisest ning kolm korda aastas on Fondi osakuomanikel võimalus fonde vahetada ja Fondist väljuda. Fondijuht monitorib oodatavaid raha sisse ja väljavoo eesmärgiga tagada piisav likviidsuspuhver osakute lunastuseks (vt ka lisa 3.2).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks	
Initialled for the purpose of identification only	
Initsiaalid/initials	<u>H. A.</u>
Kuupäev/date	<u>29.04.2019</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

Lisa 5 Finantsvarade ja –kohustuste õiglase väärtus

Fondi finantsvarade ja –kohustuste bilansiline väärtus vastab valdavalt nende õiglasele väärtusele, arvestades kasutatavate hindamistehnikate erisusi. Õiglases väärtuses mõõdetavate varade hierarhiast tulenevalt kasutatavast hindamistehnikast annab ülevaate järgnev tabel:

31.12.2018	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Võlakirjad	46 310 790	0	0	46 310 790
Finantsvarad kokku	46 310 790	0	0	46 310 790

31.12.2017	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Võlakirjad	42 714 956	0	0	42 714 956
Finantsvarad kokku	42 714 956	0	0	42 714 956

Fond kajastab kauplemiseks hoitavaid finantsvarasid õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande. Raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoised ning noteerimata võlakirjad, mis ei ole aktiivsel turul kaubeldavad, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Fond kategoriseerib finantsinvesteeringud sõltuvalt nende ümberhindlusest kolmele eri tasemele:

1. tase – finantsinvesteeringud, mida hinnatakse börsil või muul aktiivsel turul noteeritud hinnas
2. tase – finantsinstrumendid, mida hinnatakse hindamistehnikatega, mis põhinevad jälgitavatel sisenditel (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
3. tase – finantsinstrumendid, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamistehnikad põhinevad mittejälgitavatel sisenditel (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod)

Aktiivsel turul kaubeldavate väärtpaperite väärtuseks loetakse viimane teadaolev sulgemishind reguleeritud turul, mis enamikel juhtudel langeb ostu- ja müüginoteeringu vahele. Fondivalitseja juhtkonna hinnangul ei erine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade õiglase väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest, kuna finantsvarad on lühiajalised (raha ja raha ekvivalendid, kuni 12-kuulised tähtajalised hoised ning viitlaekumised) või investeeringud on soetatud bilansipäeva lähedal ja turutingimustel (noteerimata võlakirjad).

Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne

tegevuse algus: juuni 2002 a.

	Fondi puhasväärtus	Osaku puhasväärtus		Fondi puhasväärtus	Osaku puhasväärtus
31.12.2002	348 920	0.66149	31.12.2011	7 308 930	1.07915
31.12.2003	519 385	0.69722	31.12.2012	32 848 606	1.17823
31.12.2004	737 513	0.72987	31.12.2013	41 741 038	1.18690
31.12.2005	1 112 619	0.76383	31.12.2014	50 360 371	1.24497
31.12.2006	1 470 253	0.80296	31.12.2015	52 876 025	1.25746
31.12.2007	1 888 214	0.81390	31.12.2016	58 343 266	1.28395
31.12.2008	1 971 696	0.80773	31.12.2017	64 216 822	1.27623
31.12.2009	2 601 661	1.00727	31.12.2018	59 316 705	1.27684
31.12.2010	3 227 006	1.07534			

Käesolevas aruandes toodud NAV erinevus esialgselt avaldatud NAV-st on peamiselt seotud aruande koostamise ajaks saadud täiendava informatsiooni arvesse võtmisega investeeringute hindamisel (vt ka Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks	
Initialled for the purpose of identification only	
Initsiaalid/initials	<u>H. A.</u>
Kuupäev/date	<u>29.04.2019</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

Lisa 7 Viitlaekumised

Viitlaekumistena on kajastatud laekumata raha osakute lunastamisest summas 49 017 eurot ja laekumata intresside nõue summas 48 eurot. Seisuga 31.12.2017 oli viitlaekumistena kajastatud laekumata intresside nõue summas 28 282 eurot.

Lisa 8 Seotud osapooled

Seotud osapoolteks käesoleva aruande mõistes loetakse fondivalitsejat AS LHV Varahaldus ning teisi fondivalitseja poolt valitsetavaid investeerimis- ja pensionifonde ning fondivalitsejaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid. LHV Pensionifond S maksab igakuiselt valitsemistasu fondivalitsejale. 2018. aastal moodustasid tasud kokku 420 600 eurot, võlgnevus bilansipäeva seisuga on 34 481 eurot. 2017. aastal moodustasid tasud kokku 509 381 eurot, võlgnevus 31.12.2017 seisuga oli 43 515 eurot. Fondivalitseja poolt valitsetavate teiste fondidega tehtud tehingud on olnud turutingimustel ning vahendustasusid nende tehingute eest ei ole võetud ega makstud.

2018. a ja 2017. a tehingutasud LHV Pangale on avalikustatud „Tehingu- ja vahendustasude aruandes“.

Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused

2018. a raamatupidamise aruande koostamisel on võetud arvesse turul aktiivselt mittekaubeldavate väärtpaberite bilansipäevajärgselt saadud informatsiooni väärtuse hindamise osas 31.12.2018 seisuga.

Sellest tulenevalt erineb raamatupidamise aastaruandes avalikustatud Fondi osaku puhasväärtus 02.01.2019 avalikustatud Fondi osaku puhasväärtusest järgnevalt:

Väärtpaber	Kogus	Turuväärtus	Hind 31.12.2018	Uue hinna kuupäev	Uus hind	Mõju fondi NAV-le
Volkswagen 30/03/19	6	600 000	100 000.34	23.01.2019	100 000.00	-9
GECINA 30/06/22	6	590 382	98 397.59	23.01.2019	98 397.00	-17
Kokku						-26

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H. A.
Kuupäev/date 29.04.2019
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Tehingu- ja vahendustasude aruanne

Depoopanga real kajastatakse nii tehingute teostamisega seotud tasusid kui ka vahendustasusid.

2018	Tehingute arv	Tehingute maht	Makstud tehingu- ja vahendustasud	Tasu % makstud tasudest
Reguleeritud turgudel kaubeldavad väärtpaberid:				
AS SEB Pank	2	1 493 159	14	2.47%
AS LHV Pank	27	21 244 192	540	94.04%
Reguleeritud turgudel mittekaubeldavad väärtpaberid:				
AS LHV Pank	1	100 150	20	3.48%
Ilma maaklerita	1	604 803	0	0.00%
Kokku	31	23 442 304	574	100.00%

Aruandeperioodil on makstud väärtpaberitehingu tasu summas 560 EUR AS-le LHV Pank.

2017	Tehingute arv	Tehingute maht	Makstud tehingu- ja vahendustasud	Tasu % makstud tasudest
Reguleeritud turgudel kaubeldavad väärtpaberid:				
AS Swedbank	1	100 000	110	42.15%
AS LHV Pank	26	15 901 814	140	53.64%
AS SEB Pank	3	1 526 696	11	4.21%
Reguleeritud turgudel mittekaubeldavad väärtpaberid:				
AS Swedbank	7	15 137 942	0	0.00%
AS LHV Pank	16	16 530 168	0	0.00%
AS SEB Pank	3	9 635 259	0	0.00%
Coop Pank AS	1	2 559 192	0	0.00%
Kokku	57	61 391 072	261	100.00%

Aruandeperioodil on makstud väärtpaberitehingu tasu summas 140 EUR AS-le LHV Pank.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. A.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Fondi investeringute aruanne seisuga 31.12.2018

(eurodes)

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind ühikule	Keskmine soetusväärtus kokku	Turuväärtus ühikule 31.12.2018 **	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhaväärtusest
1. Väärtpaberid							51 812 491	51 217 697	86.35%		
Võlakirjad							51 812 491	51 217 697	86.35%		
Eesti Energia 2.384% 22/09/23	Baa3	Moody's	Eesti	XS1292352843	EUR	1.63%	1 007.84	100 784	1 040.53	104 053	0.18%
Luminor 1.5% 18/10/21	Baa2	Moody's	Eesti	XS1894121695	EUR	1.72%	997.09	2 489 729	997.09	2 489 737	4.20%
Riigi Kinnisvara 1.61% 09/06/27 ²	NR	-	Eesti	EE3300111236	EUR	1.61%	100 284.64	2 406 831	100 004.47	2 400 107	4.05%
Transpordi Varahaldus 2.85% 18/04/25 ²	NR	-	Eesti	EE3300111160	EUR	2.85%	850.00	2 492 200	854.98	2 506 800	4.23%
China Development Bank 2.625% 24/01/22	A+	S&P	Hiina	XS1553211134	USD	3.48%	873.01	120 841	861.81	113 759	0.19%
Banco Santander 4.625% 04/05/27	Aa1	Moody's	Hispaania	ES0413900160	EUR	0.81%	139 180.79	139 181	133 724.77	133 725	0.23%
Banco Santander 3.875% 06/02/26	Aa1	Moody's	Hispaania	ES0413900129	EUR	0.62%	87 484.59	349 938	126 062.19	504 249	0.85%
BMW Finance 2% 04/09/20	A1	Moody's	Holland	XS0968316256	EUR	0.09%	1 067.33	1 440 889	1 038.37	1 401 794	2.36%
Allianz 07/12/20	AA	Fitch	Holland	DE000A19S4T0	EUR	-0.15%	101 250.74	1 518 761	100 660.27	1 509 904	2.55%
Vonovia Finance 22/12/22	BBB+	S&P	Holland	DE000A19X793	EUR	0.54%	99 968.66	299 906	98 419.50	295 259	0.50%
Daimler Intl Finance 0 11/05/2022	A2	Moody's	Holland	DE000A19HBM3	EUR	0.47%	100 601.33	1 509 020	98 416.00	1 476 240	2.49%
DT 03/04/20	BBB+	Fitch	Holland	XS1382791892	EUR	0.05%	1 006.04	905 438	999.91	899 920	1.52%
STEDIN 0 10/24/22	A-	S&P	Holland	XS1705553417	EUR	0.24%	999.26	675 499	990.77	669 761	1.13%
Volkswagen 30/03/19	BBB+	S&P	Holland	XS1586555515	EUR	0.04%	100 165.86	600 995	100 000.34	600 000	1.01%
IPIC GMTN 5.875% 14/03/21	Aa2	Moody's	Kaimanisaared	XS0605559821	EUR	0.10%	1 249.34	999 472	1 173.87	939 096	1.58%
Amber Circle 3.25% 04/12/22	A+	S&P	Kaimanisaared	XS0860855344	USD	3.78%	884.23	1 786 589	858.70	1 616 925	2.73%
Qatar 4.5% 20/01/22	AA-	S&P	Katar	XS0615236006	USD	3.46%	1 007.76	620 800	917.03	641 921	1.08%
LIEENE 1.875% 10/07/28	BBB+	S&P	Leedu	XS1853999313	EUR	2.05%	982.91	901 330	993.94	911 441	1.54%
Lietuvos Energija 2% 14/07/27	BBB+	S&P	Leedu	XS1646530565	EUR	1.94%	982.86	474 723	1 014.32	489 914	0.83%
Lithuania 3.4% 03/10/20	A-	Fitch	Leedu	LT0000607087	EUR	0.05%	0.01	784 574	0.01	747 895	1.26%
Lithuania 2.1% 06/11/24	A-	Fitch	Leedu	LT1000610014	EUR	0.74%	107.30	919 852	108.07	926 508	1.56%
Lithuania 5.5% 17/05/22	A-	Fitch	Leedu	LT0000610057	EUR	0.32%	0.01	465 550	0.01	446 487	0.75%
Lithuania 3.375% 22/01/24	A	S&P	Leedu	XS1020300288	EUR	0.22%	1 160.72	146 251	1 190.47	149 999	0.25%
Lithuania 4.1% 28/02/23	A	S&P	Leedu	LT0000610065	EUR	0.42%	0.01	454 399	0.01	465 795	0.79%
Korea Republic 4.25% 07/12/21	AA	S&P	Lõuna-Korea	XS0277265269	EUR	0.00%	1 215.55	182 332	1 127.55	169 133	0.29%
ALTUMG 1.3% 07/03/25	Baa1	Moody's	Läti	LV0000880037	EUR	1.27%	994.67	591 828	1 012.65	602 526	1.02%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. P.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind valuutas	Soetus-maksumus kokku EUR	Ühiku turuhind 31.12.2018 valuutas**	Turväärtus EUR	Osakaal fondi varade puhast väärtusest
ALTUMG 1.3% 17/10/24	Baa1	Moody's	Läti	LV0000802353	EUR	1.21%	995.56	901 974	1 007.67	912 950	1.54%
Latvenergo 1.9% 10/06/22	Baa2	Moody's	Läti	LV0000801777	EUR	0.90%	1 021.62	2 564 271	1 044.25	2 621 065	4.42%
Latvia 0.375% 27/01/22	A	S&P	Läti	LV0000570141	EUR	0.40%	1 004.69	73 342	1 002.71	73 198	0.12%
PKO Bank 0.75% 25/07/21	A3	Moody's	Poola	XS1650147660	EUR	0.67%	997.96	473 034	1 005.21	476 468	0.80%
SANOFI 1.875% 04/09/20	A1	Moody's	Prantsusmaa	FR0011560333	EUR	0.20%	107 461.26	1 611 919	103 410.16	1 551 153	2.62%
France Government 2.25% 25/10/22	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0011337880	EUR	-0.24%	1.12	1 668 318	1.10	1 638 255	2.76%
GECINA 30/06/22	A-	S&P	Prantsusmaa	FR0013266343	EUR	0.53%	100 009.25	600 055	98 397.59	590 382	1.00%
TOTAL 03/19/20	Aa3	Moody's	Prantsusmaa	XS1139316555	EUR	-0.18%	100 831.11	1 814 960	100 219.00	1 803 942	3.04%
Investor 4.5% 12/05/23	Aa3	Moody's	Rootsi	XS0625859516	EUR	0.51%	1 239.54	2 097 294	1 200.38	2 031 036	3.42%
PKO Bank 2.324% 23/01/19	A3	Moody's	Rootsi	XS1019818787	EUR	1.19%	1 014.64	1 217 564	1 022.51	1 227 007	2.07%
Romania 4.875% 07/11/19	BBB-	S&P	Rumeenia	XS0852474336	EUR	-0.25%	1 166.16	316 028	1 050.96	284 811	0.48%
Romania 2.875% 28/10/24	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS1129788524	EUR	1.22%	991.64	1 477 549	1 097.54	1 635 336	2.76%
Romania 2.75% 29/10/25	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS1312891549	EUR	1.57%	1 043.46	133 563	1 080.25	138 272	0.23%
BASF 15/11/19	A	S&P	Saksamaa	XS1718416586	EUR	-0.22%	1 006.32	1 238 775	1 001.85	1 233 277	2.08%
SAP 01/04/20	A2	Moody's	Saksamaa	DE000A14KJE8	EUR	-0.10%	1 008.12	1 008 120	1 001.34	1 001 340	1.69%
Temasek 0.5% 01/03/22	Aaa	Moody's	Singapur	XS1373130902	EUR	0.11%	1 006.82	2 649 957	1 016.42	2 675 212	4.51%
Slovakia 3.375% 15/11/24	A+	S&P	Slovakkia	SK4120008871	EUR	0.20%	1.27	1 068 931	1.19	998 077	1.68%
Neste Oil 2.125% 17/03/22	NR	-	Soome	FI4000148671	EUR	0.83%	102 468.29	102 468	105 753.53	105 754	0.18%
Abbey National Treasury 2% 14/01/19	A	Fitch	Suurbritannia	XS1014539289	EUR	1.19%	1 003.76	795 979	1 019.49	808 458	1.36%
Czech Republic 4.125% 18/03/20	AA-	Fitch	Tšehhi Vabariik	XS0215153296	EUR	-0.40%	1 208.50	936 586	1 087.55	842 850	1.42%
Czech Republic 3.875% 24/05/22	AA-	Fitch	Tšehhi Vabariik	XS0750894577	EUR	0.04%	1 252.35	1 127 114	1 153.46	1 038 116	1.75%
Apple 1% 10/11/22	Aa1	Moody's	USA	XS1135334800	EUR	0.12%	1 008.70	151 305	1 035.27	155 290	0.26%
Berkshire Hathaway 0.25% 17/01/21	AA	S&P	USA	XS1548792420	EUR	0.08%	1 009.49	100 949	1 005.80	100 580	0.17%
IBM 1.875% 06/11/20	A	Fitch	USA	XS0991090175	EUR	0.04%	1 084.93	195 288	1 036.86	186 634	0.31%
JP Morgan Chase 2.295% 15/08/21	A2	Moody's	USA	US46623EKG34	USD	3.48%	867.54	1 565 764	855.27	1 441 979	2.43%
Wells Fargo 2.1% 26/07/21	A-	S&P	USA	US949746SA05	USD	3.65%	849.43	1 533 076	848.42	1 430 437	2.41%
UPS 15/07/20	A1	Moody's	USA	XS1323463056	EUR	-0.04%	1 010.60	1 010 596	1 002.87	1 002 870	1.69%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. P.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Krediitasutuse nimi	Hoiuse liik	Päritoluriik	Reiting	Reitinguagentuur*	Algus-kuupäev	Alusvara nimetus	Intress	Lõpp-tähtaeg	Hoiustatud summa	Turuväärtus EUR	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
2. Hoised										8 084 424	13.63%
Arvelduskontod											
SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		EUR			3 752 508	3 752 508	6.33%
SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		USD			251 023	251 023	0.42%
Tähtajalised hoised											
Coop Pank	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		7.11.2018	EUR	0.25%	7.02.2019	2 583 796	2 583 796	4.36%
Bigbank	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		11.05.2018	EUR	0.65%	11.04.2019	1 506 956	1 506 956	2.54%
Tähtajaliste hoiuste oodatav krediitkahju										- 9 859	- 0.02%
3. Muud varad										49 065	0.08%
Muud nõuded										49 017	0.08%
Laekumata intressid										48	0.00%
VARAD KOKKU										59 351 186	100.06%
Fondi kohustused										- 34 481	- 0.06%
FONDI VARADE PUHASVÄÄRTUS										59 316 705	100.00%

* Lühendatud reitinguagentuuride täisnimed on Moody's Investor Service, Standard&Poor's Corporation ja Fitch IBCA.

** Ühiku turuhind sisaldab selleks kuupäevaks kogunenud intressi.

¹ Reguleeritud turul mittekaubeldavad võlaväärtpaberid.

Reguleeritud turul mittekaubeldavate finantsvarade väärtuse hindamiseks kasutab AS LHV Varahaldus vastavalt veebilehel lhv.ee avalikustatud eeskirjale „LHV Varahalduse investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise sisemised protseduurireeglid“ aktiivse turu kõrgeimat ostunoteeringut hindamispäeva seisuga (last bid-price), mis saadakse infotarnija (Bloomberg) vahendusel.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialed for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. P.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Fondi investeringute aruanne seisuga 31.12.2017

(eurodes)

Emitent/väärtpaperi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind ühikule	Keskmine soetusväärtus kokku	Turuväärtus ühikule 31.12.2017 **	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhaskväärtusest
1. Väärtpaberid								48 415 380		48 616 813	75.71%
Võlakirjad								48 415 380		48 616 813	75.71%
Unicredit Bank Austria 1.875% 29/10/20	Aaa	Moody's	Austria	AT000B049408	EUR	-0.15%	100 882.70	1 513 241	106 073.63	1 591 104	2.48%
Eesti Energia 2.384% 22/09/23	Baa3	Moody's	Eesti	XS1292352843	EUR	1.06%	1 007.84	100 784	1 079.83	107 983	0.17%
Elering 4.625% 12/07/18	A2	Moody's	Eesti	XS0645947457	EUR	0.06%	1 087.66	1 698 917	1 045.89	1 633 687	2.54%
Riigi Kinnisvara 1.61% 09/06/27 ¹	NR	-	Eesti	EE3300111236	EUR	1.61%	100 284.64	3 108 824	100 004.47	3 100 139	4.83%
Transpordi Varahaldus 2.85% 18/04/25 ¹	NR	-	Eesti	EE3300111160	EUR	2.85%	950.00	2 785 400	955.57	2 801 718	4.36%
China Development Bank 2.625% 24/01/22	A1	Moody's	Hiina	XS1553211134	USD	2.92%	915.46	120 841	834.05	110 094	0.17%
Banco Santander 4.625% 04/05/27	Aa2	Moody's	Hispaania	ES0413900160	EUR	0.83%	139 180.79	139 181	136 973.77	136 974	0.21%
Banco Santander 3.875% 06/02/26	Aa2	Moody's	Hispaania	ES0413900129	EUR	0.67%	87 484.59	349 938	128 662.19	514 649	0.80%
BMW Finance 2% 04/09/20	A1	Moody's	Holland	XS0968316256	EUR	0.03%	1 067.33	1 494 256	1 059.27	1 482 972	2.31%
Sabic Capital 2.75% 20/11/20	A-	S&P	Holland	XS0995811741	EUR	0.35%	1 015.61	1 472 634	1 071.89	1 554 239	2.42%
IPIC GMTN 5.875% 14/03/21	Aa2	Moody's	Kaimanisaared	XS0605559821	EUR	0.29%	1 249.34	999 472	1 224.50	979 600	1.53%
Amber Circle 3.25% 04/12/22	A1	Moody's	Kaimanisaared	XS0860855344	USD	3.07%	948.80	1 786 589	842.61	1 586 643	2.47%
Qatar 4.5% 20/01/22	Aa3	Moody's	Katar	XS0615236006	USD	3.12%	886.86	620 800	893.85	625 698	0.97%
Lietuvos Energija 2% 14/07/27	BBB+	S&P	Leedu	XS1646530565	EUR	1.66%	982.86	474 723	1 039.32	501 989	0.78%
Lithuania 3.4% 03/10/20	A-	Fitch	Leedu	LT0000607087	EUR	0.08%	0.01	784 574	0.01	770 751	1.20%
Lithuania 2.1% 06/11/24	A-	Fitch	Leedu	LT1000610014	EUR	0.75%	107.06	1 247 584	109.29	1 273 515	1.98%
Lithuania 5.5% 17/05/22	A-	Fitch	Leedu	LT0000610057	EUR	0.33%	0.01	465 550	0.01	465 151	0.72%
Lithuania 3.375% 22/01/24	A3	Moody's	Leedu	XS1020300288	EUR	0.22%	1 160.72	146 251	1 221.72	153 936	0.24%
Lithuania 4.1% 28/02/23	A3	Moody's	Leedu	LT0000610065	EUR	0.45%	0.01	454 399	0.01	479 193	0.75%
Korea Republic 4.25% 07/12/21	AA-	Fitch	Lõuna-Korea	XS0277265269	EUR	0.30%	1 215.55	182 332	1 156.89	173 534	0.27%
ALTUMG 1.3% 17/10/24	Baa1	Moody's	Läti	LV0000802353	EUR	1.19%	995.56	901 974	1 009.67	914 762	1.42%
Latvenergo 1.9% 10/06/22	Baa2	Moody's	Läti	LV0000801777	EUR	0.95%	1 021.62	2 564 271	1 051.62	2 639 564	4.11%
Latvia 1.375% 23/09/25	A3	Moody's	Läti	XS1295778275	EUR	0.49%	993.17	1 762 869	1 070.73	1 900 545	2.96%
Latvia 0.375% 27/01/22	A3	Moody's	Läti	LV0000570141	EUR	0.29%	1 004.69	73 342	1 006.87	73 502	0.11%
PKO Bank 0.75% 25/07/21	A3	Moody's	Poola	XS1650147660	EUR	0.40%	997.96	473 034	1 015.77	481 474	0.75%
SANOFI 1.875% 04/09/20	A1	Moody's	Prantsusmaa	FR0011560333	EUR	0.15%	107 461.26	1 611 919	105 206.16	1 578 092	2.46%
France Government 2.25% 25/10/22	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0011337880	EUR	-0.07%	1.12	3 191 078	1.12	3 180 971	4.95%
Investor 4.5% 12/05/23	Aa3	Moody's	Rootsi	XS0625859516	EUR	0.48%	1 239.54	2 097 294	1 241.13	2 099 985	3.27%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H.A.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind valuutas	Soetus-maksumus kokku EUR	Ühiku turuhind 31.12.2017 valuutas**	Turväärtus EUR	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
Investor 4.875% 18/11/21	Aa3	Moody's	Rootsi	XS0466670345	EUR	0.15%	1 302.81	260 562	1 188.34	237 669	0.37%
PKO Bank 2.324% 23/01/19	A3	Moody's	Rootsi	XS1019818787	EUR	0.03%	1 014.64	1 217 564	1 046.18	1 255 411	1.95%
Swedbank 1.5% 18/03/19	Aa3	Moody's	Rootsi	XS1045283766	EUR	-0.16%	1 032.10	315 823	1 032.04	315 803	0.49%
Romania 4.875% 07/11/19	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS0852474336	EUR	-0.12%	1 166.16	316 028	1 099.91	298 076	0.46%
Romania 2.875% 28/10/24	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS1129788524	EUR	1.24%	991.64	1 477 549	1 111.34	1 655 898	2.58%
Romania 2.75% 29/10/25	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS1312891549	EUR	1.59%	1 043.46	133 563	1 089.75	139 488	0.22%
Temasek 0.5% 01/03/22	Aaa	Moody's	Singapur	XS1373130902	EUR	0.19%	1 006.82	2 649 957	1 017.08	2 676 949	4.17%
Slovakia 3.375% 15/11/24	A2	Moody's	Slovakkia	SK4120008871	EUR	0.41%	1.16	2 428 168	1.21	2 517 357	3.92%
Neste Oil 2.125% 17/03/22	NR	-	Soome	FI4000148671	EUR	0.88%	102 468.29	102 468	106 792.53	106 793	0.17%
OP Bank 1.25% 14/05/18	Aa3	Moody's	Soome	XS0931144009	EUR	-0.35%	1 013.53	131 759	1 013.81	131 795	0.21%
Abbey National Treasury 2% 14/01/19	A	S&P	Suurbritannia	XS1014539289	EUR	-0.10%	1 003.76	1 104 132	1 041.03	1 145 136	1.78%
Czech Republic 5% 11/06/18	A1	Moody's	Tšehhi Vabariik	XS0368800073	EUR	-0.49%	1 172.82	146 603	1 052.31	131 538	0.20%
Czech Republic 4.125% 18/03/20	A1	Moody's	Tšehhi Vabariik	XS0215153296	EUR	-0.27%	1 208.50	936 586	1 130.05	875 787	1.36%
Czech Republic 3.875% 24/05/22	A1	Moody's	Tšehhi Vabariik	XS0750894577	EUR	0.01%	1 252.35	1 127 114	1 193.46	1 074 116	1.67%
Apple 1% 10/11/22	Aa1	Moody's	USA	XS1135334800	EUR	0.24%	1 008.70	151 305	1 038.00	155 700	0.24%
IBM 1.875% 06/11/20	A1	Moody's	USA	XS0991090175	EUR	0.06%	1 084.93	195 288	1 054.43	189 797	0.30%
JP Morgan Chase 2.295% 15/08/21	A3	Moody's	USA	US46623EKG34	USD	2.60%	928.69	1 565 764	832.29	1 403 247	2.19%
Wells Fargo 2.1% 26/07/21	A2	Moody's	USA	US949746SA05	USD	2.62%	909.30	1 533 076	826.68	1 393 789	2.17%

Krediitasutuse nimi	Hoiuse liik	Päritoluriik	Reiting	Reitinguagentuur*	Algus-kuupäev	Alusvara nimetus	Intress	Lõpp-tähtaeg	Hoiustatud summa	Turväärtus EUR	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
2. Hoiused										15 615 242	24.32%
Arvelduskontod											
SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		EUR			10 378 809	10 378 809	16.16%
SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		USD			97 690	97 690	0.15%
Tähtajalised hoiused											
Citadele Banka Eesti filiaal	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		08.05.2017	EUR	0.75%	07.05.2018	2 571 561	2 571 561	4.00%
Coop Pank	Tähtajaline hoius	Eesti	Ba2	Moody's	18.12.2017	EUR	0.25%	17.12.2018	2 567 182	2 567 182	4.00%
3. Muud varad										28 282	0.04%
Muud nõuded										28 282	0.04%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H.A.
 Kuupäev/date 29.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

VARAD KOKKU	64 260 337	100.07%
Fondi kohustused	- 43 515	- 0.07%
FONDI VARADE PUHASVÄÄRTUS	64 216 822	100.00%

* Lühendatud reitinguagentuuride täisnimed on Moody's Investor Service, Standard&Poor's Corporation ja Fitch IBCA.

** Ühiku turuhind sisaldab selleks kuupäevaks kogunenud intressi.

¹ Reguleeritud turul mittekaueldavad võlaväärtpaberid.

Reguleeritud turul mittekaueldavate finantsvarade väärtuse hindamiseks kasutab AS LHV Varahaldus vastavalt veebilehel lhv.ee avalikustatud eeskirjale „LHV Varahalduse investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise sisemised protseduurireeglid“ aktiivse turu kõrgeimat ostunoteeringut hindamispäeva seisuga (last bid-price), mis saadakse infotarnija (Bloomberg) vahendusel.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialed for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials H. P.
Kuupäev/date 29.04.2019
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

LHV Pensionifond S osakuomanikele

Meie arvamus

Meie arvates kajastab aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i LHV Varahaldus (Fondivalitseja) poolt valitsetava LHV Pensionifond S (Fond) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas investeerimisfondide seadusega.

Meie poolt auditeeritud Fondi aastaaruanne sisaldab:

- raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab:
 - bilanssi seisuga 31. detsember 2018;
 - tulude-kulude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
 - rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
 - Fondi puhasväärtuse muutumise aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
 - raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot;
- investeringute aruannet; ning
- tehingu- ja vahendustasude aruannet.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses Fondi aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Fondivalitsejast ja Fondist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Fondivalitseja juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub Fondi majandusaasta aruandes lisaks Fondi aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus Fondi aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Fondi aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi Fondi aastaaruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Fondivalitseja juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Fondi valitsemine, kohustused seoses Fondi aastaaruandega

Fondivalitseja juhatus vastutab Fondi aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas investeerimisfondide seadusega ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu Fondivalitseja juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta Fondi aastaaruande koostamist.

Fondi aastaaruande koostamisel on Fondivalitseja juhatus kohustatud hindama Fondi jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui Fondivalitseja juhatus kavatseb Fondi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Fondi finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses Fondi aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas Fondi aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt Fondi aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et Fondi aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Fondi sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning Fondivalitseja juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas Fondivalitseja juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Fondi jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud Fondi aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima

oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Fondi tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame Fondi aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas Fondi aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Fondi valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vandeaudiitor, litsents nr 325

Verner Uiibo
Vandeaudiitor, litsents nr 568

29. aprill 2019